
AI S

ATENCIÓ I INVESTIGACIÓ
DE SOCIOADDICCIONS

Socioaddiccions

No està permesa la reproducció total o parcial d'aquesta publicació, ni el seu tractament informàtic, ni la transmissió de cap manera o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o altres mitjans, sense la previa autorització d' AIS.

Avdga. Diagonal, 430, 1r

08037 - Barcelona

Telf. 93 301 30 24

Fax 93 301 87 44

e-mail: ais@ais-info.org

www.ais-info.org

AIS

ATENCIÓ I INVESTIGACIÓ
DE SOCIOADICCIONS

AIS PRO-JOVENTUT

LES SOCIOADDICCIONS

- 4 AIS, origen i evolució... AIS avui
- 6 Les socioaddiccions
- 17 AIS, et fa costat
- 19 Equip professional d'AIS

AIS, origen i evolució

AIS és una entitat privada, independent, sense ànim de lucre i declarada d'utilitat pública.

Des que es va constituir l'any 1977, AIS ha centrat la seva activitat en el tractament i l'assessorament de les persones afectades pels trastorns de dependència grupal provocats per grups de manipulació psicològica o sectes coercitives.

L'experiència acumulada en el tractament d'aquests trastorns ha permès identificar altres situacions de característiques similars a les ocasionades pels grups de manipulació psicològica.

L'increment d'aquests fenòmens a la societat actual, la identificació d'un nexce comú en la majoria de socioaddiccions, la disponibilitat limitada de recursos terapèutics especialitzats, les sol·licituds d'assessorament jurídic i d'informació adreçades al nostre centre, i la sensibilitat i l'interès social creixents de l'entitat justifiquen l'extensió de l'àmbit d'actuació d'AIS al conjunt de les socioaddiccions.

ALS, avui

El nostre objectiu és avançar en el coneixement i la resposta social, sanitària, jurídica i preventiva de les alteracions provocades per les socioaddiccions, enteses com a trastorns de dependència no vinculats a la ingestió de substàncies químiques.

Una proposta interdisciplinària per a l'atenció integral de les socioaddiccions per tal de:

- Informar, assessorar i prevenir persones, institucions i professionals sobre la síndrome de dependència grupal i les socioaddiccions.
- Investigar el fenomen de les socioaddiccions.
- Alertar sobre els factors inductors del trastorn addictiu (manipulació psicològica, consumisme compulsiu, culte a la imatge, competitivitat), ja siguin emprats per grups o organitzacions que es beneficien amb les socioaddiccions o bé generats pel propi sistema social.
- Oferir assistència i atenció en el trastorn de dependència grupal i en altres socioaddiccions, als addictes, familiars i exaddictes.
- Prestar serveis d'assessorament i assistència jurídica a professionals, persones afectades per socioaddiccions, i familiars.
- Exigir de les institucions públiques el compromís i la implicació necessaris per afrontar les socioaddiccions amb els indispensables recursos a nivell polític, legal, sanitari i educacional.
- Formar els professionals relacionats i sensibilitzar els estaments implicats (les entitats competents) en l'àmbit de les socioaddiccions.

Les socioaddiccions

Els teus hàbits, activitats, inclinacions i actuacions poden escapar al control i esdevenir situacions de dependència que sovint resulten difícils d'identificar.

El primer pas per superar aquestes situacions és conèixer-ne l'existència i els trets que les caracteritzen.

Les socioaddiccions són trastorns de dependència vinculats a activitats humanes diverses i sovint plaents, no relacionats amb la ingesta de substàncies químiques.

Aquestes activitats no són en si mateixes nocives per a la persona, com no ho és el consum moderat d'altres substàncies.

Algunes d'aquestes activitats, com el treball o l'esport, són necessàries i d'altres són socialment acceptades o potenciades, com la pertinença a un grup, el joc, o les compres.

El fet que es tracti essencialment d'una qüestió d'intensitats o pèrdua de control, comporta que la socioaddicció sigui molt difícil de detectar o reconèixer en les seves primeres etapes.

Ex:

- l'addicció a un grup de manipulació pot semblar una mobilització legítima pel compromís a una causa,
- una persona addicta al treball sovint és valorada socialment com un treballador exemplar,
- l'addicció a l'esport pot ser vista com una conducta altament saludable que té una cura especial del seu cos,
- un addicte al sexe pot ser admirat i envejat per les seves capacitats i els seus "èxits",
- una dona addicta al seu maltractador pot ser considerada una esposa fidel.

El substrat de les socioaddiccions se centra en la pèrdua de control per part de l'individu respecte de la seva vinculació amb cada situació, n'esdevé dependent i li impossibilita la presa de decisions al marge de l'objecte generador de la dependència.

Ex:

- un usuari d'internet ha perdut el control sobre una activitat quan sovint hi dedica moltes més hores de les que havia previst i oblida els seus altres interessos i compromisos.

Les socioaddiccions són trastorns que persisteixen al llarg del temps i que provoquen canvis emocionals, socials i físics que s'acumulen i progressen mentre es manté l'activitat generadora de dependència.

L'evolució dels trastorns addictius es relaciona sovint amb diverses formes de maltractaments, conductes violentes, i alteracions de la salut física i mental.

Conducta addictiva

Quan una persona perd el control sobre una activitat, ús o consum, i la capacitat de decidir entre fer-ho o no fer-ho, ha esdevingut un addicte. Els quatre signes més fiables per identificar una conducta addictiva són:

- **Necessitat irresistible i desig intens** de “tenir contacte amb” (consumir un producte o consumir una conducta).
- **Manca de control:** incapacitat per autolimitar-se o autocontrolar-ne l'ús.
- **Conseqüències negatives** identificades per un mateix o advertides per persones properes, malgrat les quals la persona no atura l'activitat.
- **Negació del problema:** l'addicte no adverteix la gravetat dels efectes negatius, nega que existeixi un problema i s'enfada o es posa a la defensiva, si algú li fa veure que “allò” es troba fora del seu control.

Altres signes o símptomes del trastorn socioaddictiu són:

- ✓ Progressiva focalització de les relacions, activitats i interessos en torn de l'origen de l'addicció.
- ✓ Progressiu allunyament i abandó dels interessos i relacions alienes a la conducta addictiva.
- ✓ Irritabilitat i malestar davant els impediments per actuar segons el patró addictiu.
- ✓ Canvis de conducta.
- ✓ Agressivitat i canvis d'humor aleatoris, no explicats per altres causes que les de la pròpia socioaddicció.
- ✓ Impossibilitat o grans dificultats per deixar d'actuar segons el patró addictiu.

Les socioaddiccions presenten molts trets comuns a les dependències provocades pel consum de substàncies, i n'és la diferència més rellevant la manca de la pròpia substància. En alguns casos, una persona pot presentar addiccions múltiples o dependències que van variant de focus, de la mateixa manera que la politoxicomania és freqüent en el consum de substàncies addictives.

Gravetat del trastorn addictiu

La gravetat dels trastorns addictius varia segons la naturalesa i la intensitat de la socioaddicció.

Els trastorns addictius poden incidir en aspectes més específics de la vida de l'individu (compres, esport, etc.) o plantejar implicacions més globals, com en el cas dels grups de manipulació psicològica.

D'altra banda, cada situació addictiva es pot presentar en graus i intensitats clarament diferenciades.

Les socioaddiccions impliquen els graus més elevats d'un seguit d'influències a les quals qualsevol ésser humà es troba sotmès.

En la majoria de casos, en cada un d'aquests escenaris existeix un patró de normalitat en el qual l'individu és controla i delimita la seva vinculació amb l'objecte potencialment generador de la dependència. En el cas de les dependències grupals existeix un factor extern que afegeix gravetat al trastorn i que ve donat pel propi grup. Alguns grups de manipulació psicològica són altament addictius en la mesura que utilitzen l'engany i tècniques de control de la personalitat, tant per al reclutament com per a l'adoctrinament i la fidelització dels seus membres. Altres grups, de potencial addictiu menor, poden aportar beneficis temporals a alguns dels seus membres, per això, és necessari valorar les conseqüències globals a llarg termini.

SOCIOADDICCIONS

RELACIONS PERSONALS

Dependències grupals:

secta, grup religiós, filosòfic, cultural, polític, terapèutic, comercial...

Dependències interpersonals:

dependència emocional, addicció al líder, addicció a vidents, guaridors, terapeutes...

JOC

Addicció als videojocs
Addicció a les videoconsoles
Addicció als jocs de rol
Joc patològic

TREBALL

Laborodependència

INTERNET

Addicció cibersexual
Addicció ciberrelacional
Addicció al joc en xarxa
Addicció a la navegació, xats, etc.

ÚS DE SERVEIS-OBJECTES

Addicció al mòbil
Addicció a la televisió
Addicció a les compres (onimania)

SEXE

Relacions sexuals compulsives
Addicció a la prostitució
Abús de la pornografia

AUTOIMATGE CORPORAL

Vigorèxia

Factors de risc

La vulnerabilitat a l'addicció s'ubica en una escala contínua de la qual resulta difícil considerar-se'n completament al marge:

La majoria de les persones poden veure's afectades per una socioaddicció

S'ha detectat una vulnerabilitat o predisposició especial en moments o situacions de crisi, insatisfacció o inestabilitat emocional, afectiva, social, acadèmica, laboral o professional; i davant la presència de quadres psicopatològics com la depressió o estats d'ànim crònicament negatius: fatiga, trastorns de personalitat, baixa autoestima, ansietat, distorsions en la imatge corporal, etc.

Altres característiques personals que suposen un risc especial per les socioaddiccions són:

- ✓ Immaduresa o identitat no consolidada.
- ✓ Soledat, aïllament, introversió.
- ✓ Personalitats inestables.
- ✓ Disconformitat o inadaptació social o familiar.
- ✓ Baixa autoestima.

També existeixen fets ambientals que afecten la vulnerabilitat com:

- ✓ El modelatge de rols: models de rol familiar, rol dels pares i models de rol social en general.
- ✓ L'accés a l'activitat objecte de l'addicció i la freqüència amb què es realitza.
- ✓ El propi potencial addictiu de l'objecte de l'addicció.

Etapes en el procés addictiu

Hàbit	Abús	Addicció
-------	------	----------

La línia entre l'abús, on encara existeix control de l'activitat, i l'addicció passa inadvertida. La socioaddicció és un procés que acostuma a instaurar-se de manera progressiva.

- **Estadi precoç.** Episodis d'ús descontrolat, pensament addictiu, preocupació per l'ús, canvis en l'estil de vida, inhibició i desvinculació progressiva de les activitats habituals, conseqüències menors de tipus físic i psíquic (nerviosisme, irritabilitat, canvis d'humor).
- **Estadi mitjà.** Pèrdua de control, negació, aïllament, conseqüències físiques i psicològiques creixents, deteriorament de les relacions familiars i socials, problemes d'adaptació al treball o a l'escola, incapacitat per aturar l'activitat malgrat les conseqüències negatives.
- **Estadi avançat.** Dedicació gairebé exclusiva a l'activitat addictiva, incapacitat de raonar o qüestionar l'objecte de la dependència. Fracàs en els intents de frenar l'activitat, problemes econòmics i de relació greus, pèrdua de l'autoestima.

Efectes freqüents en la salut de l'addicte

● Fisiològics:

- ✓ Alteració del descans, insomni.
- ✓ Deteriorament de l'estat general i/o evolutiu.
- ✓ Alteracions en l'alimentació.
- ✓ Alteracions immunitàries.

● Psíquics:

- ✓ Inestabilitat emocional. Empobriment afectiu.
- ✓ Pèrdua del lliure albir.
- ✓ Disminució de la capacitat intel·lectual, reducció del vocabulari i pèrdua del sentit de l'humor.
- ✓ Raonament restringit, pobre o nul.
- ✓ Descompensacions neuròtiques, paranoïdes, psicòtiques o suïcides.
- ✓ Estats de pànic, confusió mental, estats dissociats, culpabilitat, pèrdua de la identitat, alteracions en la percepció de la realitat.
- ✓ Estats d'infantilització.

Tractament

A partir d'una interrupció, disminució o control de l'activitat objecte de l'addicció, els símptomes poden regular-se i la vulnerabilitat de la persona pot disminuir mitjançant canvis permanents en la conducta.

Les socioaddiccions són trastorns tractables

L'experiència demostra que la majoria dels casos tractats tenen una evolució favorable. Es tracta de processos habitualment llargs, en els quals, sovint, el compromís familiar constitueix una eina essencial en l'èxit del tractament.

Tret d'algunes situacions vinculades al joc patològic o a altres socioaddiccions, actualment, el tractament de la majoria d'aquests trastorns no implica l'ús de fàrmacs. En algunes socioaddiccions el component pedagògic del tractament és un element essencial del procés.

Conseqüències socials i juridicolgals

● Socials:

- ✓ Reducció o anul·lació de la capacitat o l'interès en comunicar-se amb qui no comparteix l'addicció.
- ✓ Deteriorament de les relacions familiars i les amistats.
- ✓ Afectació negativa del lloc de treball o dels estudis.
- ✓ Allunyament de tot allò que no gira entorn de la dependència.

● Juridicolgals:

- ✓ Trencaments de parelles, separacions, divorcis.
- ✓ Pèrdues patrimonials (herències, donacions, endeutaments, pagaments abusius, etc.).
- ✓ Actuacions delictives (lesions físiques o psicològiques, falsificacions, vulneració dels drets dels treballadors, estafa, robatori, engany, intrusisme etc.).

La família, els amics i la societat

Les pròpies característiques de la socioaddicció, generalment no identificada com un problema per part de les persones afectades, determinen que la família i els amics siguin els qui poden detectar els primers signes d'alarma, com són: canvis en l'aspecte físic, en l'estat d'ànim, en les relacions familiars, en les relacions socials, en l'estat econòmic, en les rutines diàries, dificultats en l'entorn professional, escolar, etc.

Cercar assessorament professional brindarà l'oportunitat d'abordar una addicció de manera precoç

Quan un o més membres d'una família pateixen una socioaddicció, el funcionament familiar s'altera profundament. La dinàmica de les relacions, la comunicació i la conducta dels seus membres giren al voltant de la socioaddicció, provoquen sovint situacions de codependència i faciliten la conducta addictiva. Malgrat aquesta afectació de la unitat

familiar, la família i els amics, assessorats pel terapeuta, constitueixen elements essencials per la resolució del trastorn.

Les socioaddiccions sorgeixen d'un determinat model cultural i social i, al mateix temps, generen canvis culturals i socials al seu entorn

La implicació i comprensió del fenomen per part de polítics, magistrats, mitjans de comunicació, sociòlegs, gestors i professionals de serveis socials i de la salut, per esmentar-ne alguns dels més destacats, són indispensables per avançar en el disseny i l'aplicació d'estratègies preventives i terapèutiques enfront de les socioaddiccions.

AIS, et fa costat

Si creus que pots presentar una socioaddicció, si tens un familiar, amic o persona propera amb aquest problema, o si simplement t'interessen les socioaddiccions des d'una perspectiva professional, AIS t'ofereix els següents serveis:

Informació

Atenció telefònica 93 301 30 24
93 301 87 44 (fax)

A través d'internet <http://www.ais-info.org>
e-mail: ais@ais-info.org

Atenció personal amb cita concertada

Acollida i assessorament psicològic

Avinguda Diagonal 430 1r
08037 Barcelona

Investigació i docència

- Servei d'estudis.
- Cursos per a professionals.
- Formació d'estudiants.

Assistència terapèutica en socioaddiccions

- Diagnòstic.
- Orientació familiar.
- Tractaments de deshabitució.
- Seguiment postdeshabitució.
- Orientació sociolaboral i familiar als pacients.

Assessorament jurídic

- Cites concertades.
- Peritatges en processos judicials.
- Anàlisi situacional.
- Consultes de professionals.

Prevenició

- Xerrades, conferències, seminaris i tallers en centres educatius.
- Col·laboracions amb centres cívics.
- Intervencions en col·legis professionals.
- Col·laboració amb entitats de districte, barri, ciutat...

Fons documental

- Biblioteca.
- Documentació jurídica, terapèutica, diagnòstica i sociològica.
- Documentació sobre grups de manipulació.
- Hemeroteca.
- Web.
- Preparació de dossiers específics.

Equip professional d' AIS

Presidenta: Julia Nueno

Director mèdic: Josep Mª Jansà

Psicòlegs clínics: Olga Mussons
(Detecció, prevenció i acollida)

Miguel Perlado
(Sectes i dependències grupals)

Vega González
(Socioaddiccions)

Margarita Cano
(Joc patològic)

- Centre Sanitari de Salut Mental (Resolució Direcció General de Recursos Sanitaris. Registre E 08643160)
- Adherids al Fòrum d'Entitats de Persones Usuàries de l'Audiovisual (Consell d'Audiovisual de Catalunya)

Colaboren:

Generalitat de Catalunya

Departament de la Presidència, Secretaria General de Joventut
Departament de Salut
Departament de Benestar i Família

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales

Obra Social Caja Madrid

OBRA SOCIAL

Ajuntament de Barcelona

